

Titulació	Tipus	Curs
2500261 Pedagogia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: José Tejada Fernández

Correu electrònic: jose.tejada@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana haver aprovat les assignatures de la Titulació:

- El procés d'ensenyament aprenentatge
- Mirem el Món: Projectes transdisciplinaris
- Disseny, seguiment i avaluació de plans i programes

Objectius

Aquesta assignatura és una de les bases fonamentadores de la menció de 4rt "Gestió de la formació i d'institucions socioeducatives"

L'objectiu general és:

- Proporcionar coneixements i recursos d'acció professional en l'àmbit del disseny, desplegament i la innovació de propostes formatives.

En aquest sentit, els objectius formatius específics proposats són:

- Analitzar els elements que configuren els processos d'elaboració i de concreció d'una proposta innovadora, des dels referents teòrics i pràctics.
- Dissenyar i elaborar un projecte d'innovació educativa, atenent les nocions bàsiques relatives al disseny, desenvolupament i implementació, vinculats a la millora de la realitat educativa.
- Reflexionar sobre la elaboració dels projectes educatius en els contextos de la teoria i del desplegament curriculars i en el context de la gestió dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.

- Aplicar estratègies i tècniques d'assessorament, orientació, consulta i mediació educativa en àmbits professionals i institucions i serveis educatius i de formació.
- Desenvolupar processos i models de gestió de la qualitat en contextos educatius i formatius.
- Dissenyar programes, projectes i propostes innovadores de formació i desenvolupament de recursos formatius en contextos laborals, en les modalitats presencials i virtuals.
- Impulsar processos de millora a partir dels resultats obtinguts de les investigacions o de processos de detecció de necessitats.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i col·laborar en contextos educatius i formatius.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Aplicar tècniques i estratègies d'assessorament en projecte d'innovació a institucions i serveis educatius.
4. Aplicar un model de qualitat, coherent amb el de la institució o amb les seves característiques, a la intervenció que es planteja.
5. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
6. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva.
7. Dissenyar projectes i accions adaptades als contextos educatius i als destinataris de les mateixes.
8. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
9. Impulsar processos de millora a partir dels resultats obtinguts de l'avaluació de projectes d'innovació.
10. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
11. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
12. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
13. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
14. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
15. Utilitzar les TIC en el disseny, en el desenvolupament i elaboració dels treballs pràctics.
16. Utilitzar les plataformes virtuals com a eina de comunicació i de gestió de les activitats dirigides i supervisades.
17. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
18. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

- 1. La innovació educativa: perspectives i models
- 2. Els processos d'innovació educativa
- 3. Facilitadors i resistències en els processos d'innovació educativa
- 4. Estratègies de desenvolupament de la innovació educativa.
- 5. Els agents de desenvolupament i innovació educativa: rols, funcions i competències

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18
Seminaris	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Supervisades			
Lectura i anàlisi de textos científics	12	0,48	1, 2, 5, 7, 8, 9, 13, 17, 18
Projecte supervisat petit grup	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Autònomes			
Treball autònom individual	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18

Metodologia docent i activitats formatives

El plantejament metodològic de l'assignatura parteix de centrar l'activitat del procés en l'aprenentatge de l'alumne. Per tal de permetre l'assoliment d'aquest principi, l'estudiant haurà de ser actiu i autònom en tot el procés, essent missió del docent ajudar-lo en aquesta tasca. En aquest sentit, el professorat,

1) donarà suport a l'estudiantat en tot moment aportant la informació i els recursos necessaris per a que es doni l'aprenentatge,

2) vetllarà per l'aprenentatge autònom de l'estudiantat proposant-li diferents activitats d'ensenyament aprenentatge (individuals i grupals, teòriques i pràctiques) sota el principi de multivarietat metodològica.

Sota aquest plantejament, l'assignatura s'estructura, en el seu disseny i desenvolupament, en 3 tipus d'activitats d'ensenyament aprenentatge que detallem i concretem tot seguit:

En totes les activitats proposades en la assignatura es tindrà en compta la perspectiva de gènere i se prioritza l'atenció a tot l'alumnat.

1.1 Activitats d'ensenyament-aprenentatge presencial

Les activitats d'ensenyament-aprenentatge presencial podran ser:

- *Presencial en gran grup (magistral)*: Permeten la presentació dels continguts alhora que participar activament en llur desenvolupament. Malgrat ser una tipologia d'activitat on el protagonisme recau en la figura docent, cal fomentar la participació activa de l'alumnat, especialment compartint els aprenentatges que s'han assolit o que s'estan assolint. En aquest moment, per exemple, es quan es presenten les activitats *pràctiques* que formaran part de l'assignatura i que es realitzaran individual o grupalment.
- *Seminari (petits grups-taller)*: Permeten treballar en grups petits per tal de reforçar el treball individual i de grup petit (5 persones aprox.). Es alhora l'espai adequat per al debat i per personalitzar, sense perdre de referència el grup, l'aprenentatge, mitjançant anàlisis de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

1.2 Activitats d'ensenyament-aprenentatge dirigit-supervisat

Les activitats d'ensenyament-aprenentatge dirigit són les que es realitzen fora de l'aula sota la direcció docent a causa de les tasques que per al desenvolupament de l'assignatura es puguin encomanar. En aquest cas ens referim a:

- *Activitats d'aprenentatge cooperatiu*, mitjançant les quals els estudiants desenvolupen una determinada tasca en grup per tal d'assolir un objectiu específic respectant una sèrie de principis propis d'aquest tipus d'aprenentatge.
- *Activitats d'aprenentatge individual* derivades de les tasques que suposin el treball individual dels estudiants.
- *Activitats de tutoria individual i col·lectiva* presencial o a distància emprant les eines del Campus Virtual de la UAB.

1.3 Activitats d'ensenyament-aprenentatge autònom

Les activitats d'ensenyament-aprenentatge autònom són realitzades fora de l'aula amb la pretensió de ser un complement als aprenentatges que es puguin assolir gràcies a les activitats presencials i dirigides. En aquest sentit, podem considerar que aquestes activitats són transversals i que afecten fonamentalment als estudiants, sense menystenir l'assessorament i la tutoria que pugui oferir el professor en llur desenvolupament. Poden ser activitats d'ensenyament-aprenentatge autònom les següents:

- *Estudi personal* i preparació dels diferents temes i continguts de l'assignatura.
- *Recerca complementària d'informació* per a l'ampliació del temari.
- *Realització de lectures complementàries*
- *Realització de tutories* presencials i a distància per a l'ampliació dels temes.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
ALTRES: Recensions (individual)	10%	0	0	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
ALTRES: implicació / participació, Auto i coavaluació	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
PRÀCTICA: Presentació oral del projecte d'innovació	10%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
PRÀCTICA: Projecte Innovació Educativa (avaluació grupal)	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
TEORIA: Examen escrit de desenvolupament (avaluació individual)	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18

Considerem que hi ha tres moments clau en l'avaluació de l'assignatura: avaluació inicial, avaluació continuada i avaluació final.

- L'avaluació *inicial* ens ha de permetre conèixer el nivell d'entrada dels estudiants pel que fa a coneixements sobre l'assignatura i experiències que tenen en treball grupal, autònom, etc., a fi de poder adaptar el programa a les seves característiques.

- L'avaluació *continuada* ens ha de permetre verificar el nivell d'assoliment dels aprenentatges per tal de poder atendre la diversitat i la particularitat de l'alumnat alhora que prendre decisions sobre el ritme de desenvolupament del programa.
- L'avaluació *final* és la que ens ha de permetre verificar el nivell d'aprenentatge assolit, tenint en compte els objectius i competències del programa, sense desconsiderar les adaptacions que s'hagin pogut introduir.

Amb aquests principis bàsics, tenim que l'estudiant haurà de lliurar dos tipus d'evidències bàsiques: 1 Treball pràctic de caràcter grupal (2 entregues plataforma Moodle: 7 abril 2025 i 11 juny 2025) i 1 activitats teoricopràctiques amb implicacions avaluatives (Examen final- 16 juny 2025, Recuperació 30 juny, 8-11 hores).

Els *Treball pràctic* tenen una finalitat formativa des del punt de vista de llur avaluació, ja que podran ésser revisades pel grup en funció de la tasca lliurada. Aquesta revisió es farà en els seminaris que es consideren presentant els resultats del treball grupal a la resta de companys i companyes.

Les *activitats teòriques-pràctiques amb implicacions avaluatives*, separades en cadascun dels blocs de continguts considerats, tenen una finalitat sumativa i han de ser una síntesi individual de la realització, discussió i reflexió del treball grupal. Pel seu caràcter, quan una activitat estigui suspesa es podrà recuperar al finalitzar l'assignatura en una data concreta

La realització de totes les activitats teòriques-pràctiques amb implicacions avaluatives i els treballs pràctics és indispensable per a superar l'assignatura. Per poder aplicar aquest criteri serà requisit imprescindible obtenir una qualificació mínima de 5 en cadascuna de les tasques d'avaluació previstes. Presentar menys del 50% de les activitats avaluatives programades serà considerat com a NO AVALUABLE.

Cada situació individual que no s'ajusti al que està escrit haurà de comunicar-se al professor de l'assignatura per tal d'habilitar les avaluacions pertinents sense perdre de vista la filosofia d'avaluació considerada.

El feedback de qualsevol activitat amb implicacions avaluatives es donarà en el termini d'una setmana.

Per aprovar l'assignatura, s'han d'aprovar totes les activitats avaluatives. Aquestes es poden recuperar, si s'han suspès, en 15 dies després de la data a la que s'ha rebut la nota. La presentació oral (tant si es fa avaluació continua com única) no serà recuperable.

Per aprovar l'assignatura es recomana mostrar una actitud compatible amb la professió educativa. s'espera que l'alumnat demostrï un comportament que faciliti un clima de grup actiu i favorable a l'aprenentatge.

En algunes de les activitats avaluatives s'implementaran activitats d'avaluació entre iguals i auto-avaluació, amb implicacions en la nota. En les activitats grupals, les notes dels membres integrants del grup pot ser diferent, en funció de l'autoavaluació i l'avaluació entre iguals de l'la contribució individual en la tasca grupal.

AVALUACIÓ ÚNICA

Si un estudiant s'acull a la modalitat d'avaluació única, a més de la TEORIA (Examen escrit -50%), haurà de presentar un PORTAFOLI amb el conjunt de les evidències establertes com a activitats d'avaluació (PRÀCTICA: Projecte Innovació Educativa - 20 % ; Presentació Oral del projecte - 10%; Recensions - 10 % i Entrevista-anàlisi portafoli - 10 %).

El lliurament es farà per la plataforma Moodle a la data prevista al cronograma per al lliurament del Treball Final del Mòdul. Posteriorment serà convocat per a una entrevista on s'analitzarà el contingut del dossier.

Recordatori:

- Examen final: 16 juny (de 8 a 11 hores)
- Recuperació: 30 de juny (de 8 a 11 hores)

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada

L'entrevista presentació i anàlisi del PORTAFOLI es realitzarà de forma individual, el dia 16 de juny, a partir de les 11 hores, amb presentació oral del projecte de recerca. Aquesta activitat avaluativa serà registrada videogràficament.

La copia o plagi en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delictes, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor/a considera que un alumne/a està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduïx tot o una part significativa del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital .

Bibliografia

Carballo, R. (2009). *Manifiestos para la innovación educativa. Proyecto innovador a partir de experiencias de alumnos universitarios*. Ediciones Díaz de Santos.

Cai, Y. (2017). From an analytical framework for understanding the innovation process in higher education to an emerging research field of innovations in higher education. *Review of Higher Education*, 40(4), 585-616.

Fullan, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en educación*. Octaedro.

Fullan, M. (2020). *Liderar en una cultura de cambio*. Morata

Galaz, E. y Verdugo, A. (2023) Liderazgo distribuido en escuelas públicas con sus categorías de desempeño. *Cuadernos de Investigación Educativa*, 14, núm especial, <https://doi.org/10.18861/cied.2023.14.especial>

Escudero, J.M. (2014). Avances y retos en la promoción de la innovación en los centros educativos. *Educar*, 35, 101-138.

Escudero, J. (2022). El desarrollo profesional del profesorado: ampliando miradas decisiones y prácticas coherentes. *Innovación Educativa*, 32, 1-13. <https://doi.org/10.15304/ie.32.8719>

Gilbert, A., Tait-McCutcheon, S. & Knewstubb, B. (2021) Innovative teaching in higher education: Teachers' perceptions of support and constraint, *Innovations in Education and Teaching International*, 58(2), 123-134, <https://doi.org/10.1080/14703297.2020.1715816>.

Guarro, A. (2005). *Los procesos de cambio educativo en una sociedad compleja: diseño, desarrollo e innovación del currículum*. Pirámide.

Hannan, A. y Silver, H. (2005). *La innovación en la Enseñanza superior*. Narcea.

IFIIE-MEC (2011). *Estudio sobre la innovación educativa en España*. Secretaria General Técnicas-MEC.

Herranz, A. y Paredes, J. (2012). *Promover el cambio pedagógico en la universidad*. Pirámide.

Iranzo, P. (2012). *El asesoramiento pedagógico al profesorado*. Síntesis

López-Meneses, et al. (Edts) (2020). *Claves para la innovación pedagógica ante los nuevos retos: respuestas en la vanguardia de la práctica educativa*. Octaedro.

Lopes da Silva, C.G.; Martins, G. & Pionorio, P.. (2023). *A inovação disruptiva*. Letra e Forma Editora

Orrego, V. (2022). Innovación educativa: Propuesta conceptual, paradigmática y dimensiones de acción. *Revista Ensayos Pedagógicos, XVII*(2), 95-116.

Navareño, P. (2020). Asesoramiento externo a la escuela para la innovación sostenible y la mejora continua, desde las comunidades profesionales de aprendizaje. *Avances en Supervisión Educativa, (34)*, 1-36. <https://doi.org/10.23824/ase.v0i34.676>

Novy, A.; Barlow, N. & Fankhauser, J. (2022). *Transformative Innovation*. W Vienna University of Economic and Business SER. Paper N° 01/2022

Pila Martínez, J. C., Andagoya Pazmiño, W. G., & Fuertes Fuertes, M. E.. (2020). El profesorado: Un factor clave en la innovación educativa. *Revista EDUCARE - UPEL-IPB - Segunda Nueva Etapa 2.0, 24*(2), 212-232. <https://doi.org/10.46498/reduipb.v24i2.1327>

Rivas, A. (2017). *Cambio e innovación educativa. Las cuestiones cruciales*. Fundación Santillana

Stéphan, V. L., Joaquin, U., Soumyajit, K., & Gwénaél, J. (2019). *Educational Research and Innovation Measuring Innovation in Education 2019 What Has Changed in the Classroom?:What Has Changed in the Classroom?*. OECD Publishing

Tejada, J. (1998). *Los agentes de innovación en los centros educativos*. Aljibe.

Tejada, J. (2005). *Didáctica-Currículum: Diseño, desarrollo y evaluación curricular*. Davinci Continental

Tejada, J. (2007). La innovación formativa. En: Tejada, J. y Giménez, V. (Coord). *Formación de Formadores. Escenario institucional*. (pp. 631-712). THOMSON.

Torre, S. Barrios, O. (Coords.). (2002) *Estrategias didácticas innovadoras. Recursos para la formación y el cambio*. Octaedro.

UNESCO (2022). *Reimaginar juntos nuestro futuro. Un nuevo contrato social para la educación*. Unesco.

Villa, A. (2008). *Innovación y cambio en las organizaciones educativas*. Universidad de Deusto.

Villa, A. (2019). Liderazgo: una clave para la innovación y el cambio educativo. *Revista de Investigación Educativa, 37*(2), 301-316. <http://dx.doi.org/10.6018/rie.35.2.365461>

Programari

Aquesta assignatura no necessita programari.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	311	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	312	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	3	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt